

Štev. 27

Med tem pa je za vsakega jasno, ki pozna bistvo srednjeevropskega in balkanskega zgodovinskega trenja in, ki pravilno gleda na zgodovinski smisel in politični razvoj svetovne vojne, da so v svetovni vojni omejene revolucije **potlačenih**

slovanskih narodov odigrale usodno vlogo in da so imele odločilen vpliv na končni rezultat svetovne vojne.

Jugoslavija, Češkoslovaška in Poljska niso nobeni slučajni produkti zavezniške zmage, marveč so bitni sestavni del te zmage in ustvaritev teh držav je bilo *conditio sine qua non* zmage zavezniškov samih.

Z jugoslovanskimi, češkoslovaškimi in poljskimi osvoboditvami je rešen osnovni problem svetovne vojne. In prav zato so Jugoslavija, Češkoslovaška in Poljska stebri novega reda v srednji Evropi in na Balkanu, one su nezlomljiva obrana proti vsakemu poskusu obnovitve bilo katerikoli imperialističnih podjetnosti v tem delu Evrope.

Jugoslovanska, češkoslovaška in poljska vojska niso samo ustvarile, marveč so obvarovale svoje nacionalne države skozi vse peripetije politike po vojni, one so preprečile pojav rdeče reakcije, preprečile so rdečo revolucijo in njihova prvenstvena zasluga je, da se je obdržal in stabiliziral novi red v Evropi na bazi mirovnih pogodb.

BREZ SVOBODNEGA SLOVANSTVA NE MORE BITI SVOBODNE EVROPE.

Prvotni Mussolinijev načrt o osnovanju diplomatskega kartela štirih velikih zapadnih sil, ki bi kot četvorni direktorij diktiral politiko vsem evropskemu kontinentu, ni bil v svojem bistvu nič drugega kakor poskus ustvariti latinsko-germanski blok velikih sil brez Slovanov in proti Slovanom. Imel je imenovan blok pravzaprav tendenco omogočiti imperializmu napadalnega fašizma in hitlerizma ekspanzijo na vzhod, v prvi vrsti pa na slovanska ozemlja.

Akcija nekaterih držav za ohranitev hegemonije v zapadni Evropi, v obliki privilegiranega in dominirajočega položaja štirih zapadnih velikih sil je povzročila spontano reakcijo v obliki skupne fronte Evrazije, fronte pretežno slovanskih agrarnih držav v obrambo pred imperializmom industrijsko-kapitalističnih držav. S tem skupnim aktivnim nastopom slovanskih držav v splošni politiki Evrope je nastala nova politična situacija tako za Evropo, kakor tudi za Slovanstvo. Slovanske države so takoj zavzele najodločnejše stališče proti načrtu hegemonističnega pakta štirih in proti vsakemu poskusu spraviti na dnevni red vprašanje revizije mirovnih pogodb. Slovanski narodi, izveniši bolgarskega, so odkrito izjavili vsemu svetu, da se ne bodo nikdar in nikoli pokorili diktatu onih velikih sil, ki se ponovno pripravljajo, da bi zaslužile manjše narode in da bodo neustrašeno in do skrajnosti branili svojo politično neodvisnost in teritorialno integralnost.

Kritičnih razmer, ki jih preživlja vsa Evropa niso niti malo krivi osvobodjeni narodi, niti njihove neodvisne države, marveč so te krize krivi oni narodi, ki so vekov veke tlačili druge narode in, ki se nikakor ne morejo znebiti na areni svetovne revolucije ter zahtevajo povrnitev njihovega prednostnega položaja.

Srednja Evropa in Balkan ne potrebujejo diktature velikih sil, niti ne potrebujejo revizije mirovnih pogodb, marveč sta potrebna nove politike kakor jo je krvavo potrebna Italija in vsi oni narodi, ki so bili poraženi v svetovni vojni, ker so vodili pogrešno zavojevno antidemokratsko in protislovansko politiko.

Svetovna vojna je zrušila carsko Rusijo, največjo centralno slovansko državo, ki se danes pojavlja v novi formi na areni svetovne politike kot aktiven činitelj. Svetovna revolucija je dovedla do ustvaritve novih neodvisnih nacionalnih držav »periferijskih« Slovanov, ki so skozi 15 let brez tuje pomoči in v kljub vsem velikim težkočam dokazali vsemu svetu svojo politično zrelost, državotvornost, konstruktivnost in miroljubnost.

Blok zapadnoevropskih držav, ki naj bi v katerikoli obliki izvedel delitev ali redukcijo velikih držav od Jadranskega morja v korist Germanom, Latincev in Mongolom, ki naj bi načel intervencijo proti Rusiji v korist egoističnim in imperialističnim smotrom zapadnega kapitalizma, bi samo pospešil pogrešen zgodovinski proces popolne politične solidarnosti vseh evropskih plemen. Razdeliti Evropo na dva sovražna tabora, v blok slovanskih in blok antislovanskih držav, bi bilo enako upratičiti Evropo in svetovni mir.

Toda mi Slovani, ki smo bili glavne žrtve vekov večnega zgodovinskega trenja Azije in Evrope, Vzhoda in Zapada, smo si svesti svojega zgodovinskega poslanstva, da smo eden najvažnejših činiteljev svetovnega mira in da onemogočamo ponovne spopade in zavojevne tendence bilo Azije proti Evropi, bilo Evrope proti Aziji. Slovanski rod, ki prebiva na teritoriju od obale Sredozemnega morja do obale Tihega oceana je po svoji zemljepisni poziciji in zgodovinski misli pozvan, da mora biti jedro okrog katerega se bodo zbrali vsi narodni Evrope in Azije, ki žele mir in srečo vsemu človečanstvu.

Zapadna Evropa pa se mora zavedati, da brez popolne neodvisnosti Jugoslavije, Češkoslovaške, Poljske in Rusije ne more biti neodvisne Evrope, da brez

svobodnega Slovanstva ni svobodne Evrope. Zavedati se mora, da bi vsak poskus ekspanzije na račun Slovanov nedvomno zanetil novo vojno in spravil iz ravnotežja ne samo Evrope, marveč tudi Azijo in ves svet.

Voditi protislovansko politiko, pomeni voditi antievropsko politiko. In dokler zapadna Evropa ne bo pojmovala in ne bo priznala te žive resnice, in dokler ne bo prenehala s svojo politiko, vse dotlej ne bo pravega mira, ne bo rešitve politične in gospodarske krize, niti kulturnega napredka Evrope. ŠTIRI VELESILE ZAPADA NE BODO IN NE MOREJO REŠITI NITI ENEGA SAMEGA ŽIVLJENSKEGA VPRAŠANJA EVROPE BREZ NAJVEČJE EVROPSKE SILE. BREZ ZEDINJENEGA IN NEODVISNEGA SLOVANSTVA.

Naši problemi

S pravično in pametno socialno, finančno in ekonomsko politiko na temelju absolutnega edinstva, enakosti in enakopravnosti vsega jugoslovanskega naroda, se more v popolni meri zadostiti potrebam malega človeka našega delovnega naroda. Rešiti pravično problem mesta in dežele, dela in kapitala, se pravi rešiti ne samo problem naše države, marveč vsega sveta. Povzdigniti kulturni nivo življenja najširših plasti naroda, racionalizirati naše gospodarstvo, nacionalizirati industrijo, zadaviti bankokracijo, izvesti socialno zaščito dela in pravično distribucijo produktov dela, osvoboditi našo nacionalno ekonomijo pred tujim internacionalnim in domačim anacionalnim kapitalom, osvoboditi domačo politiko od korupcije, demagogije in ignoracije, v vsem tem so vitalni in akutni problemi naše države.

Jugoslovanski nacionalizem vsebuje in potencira vse parcelarne nacionalizme Slovanstva Jugu in omogoča ustvaritev velike duševne moralne in materialne skupnosti, v kateri je zagotovljena popolna nacionalna svoboda in neodvisnost, kulturni napredek in ekonomska prosperiteta vsem plemenom jugoslovanskega naroda. V jugoslovanskem nacionalizmu je rešitev vseh socialnih, političnih, kulturnih in ekonomskih vprašanj vsega Slovanstva Jugu na temelju sodobnih pogledov brez kakršnihkoli predsodkov in zahtod.

Današnje hude krize ni kriva jugoslovanska ideja. Nasprotno je kriva današnja stanja v naši državi naša pogrešna politika, ki ni znala in ni hotela že od prvega početka pravično interpretirati in izvesti jugoslovanske ideje. Ta kriza pa je še potencirana s splošno gospodarsko svetovno krizo, ki nas ne bi bila nikdar zajela tako globoko, če bi bila pravočasno rešena v duhu ideologije pravega jugoslovanstva življenska vprašanja našega kmeta, delavca, obrtnika in intelektualca, ki so najproduktivnejša in najdragocenejša moč naroda.

Kritične situacije pa naše vere v jugoslovansko ideologijo niso omajale. Nacionalni revolucionarji smo bili za Jugoslavijo, ko nam je vladal še cesar, mi smo verovali v Jugoslavijo, ko sta propadli Srbija in Rusija, verovali smo tedaj, ko je ves jugoslovanski narod ječal v suženjskih verigah, mi nismo izgubili vere v Jugoslavijo ko sta baron Sonnino in Lloyd George koncem 1917. leta javno deklarirala, da je cilj svetovne vojne, da se zmešajo interni odnosi v Avstriji. Naša vera v našo državo je bila tako velika, močna, elementarna in neustrašena, da nam je ni mogla vzeti vojna niti fatalne zablode politike. Jugoslovanski nacionalisti smo verovali v Jugoslavijo, ko je še ni bilo, in ko je bila ona še samo daljna in lepa vizija sredi bojnih reševin. In da bi sedaj dvomili v njeno moč in, da bi se ji odrekli ter jo prepustili usodi, ko je ona tu in ko jo potrebujemo bolj, kakor kdajkoli?

Sovražniki naše države in jugoslovanstva trde, da si je Jugoslovanstvo izmislila Avstrija. Zopet trde drugi, da je jugoslovanstvo narekovala prečanski krajem bivša Srbija. Znano nam pa je, koliko in kako si je prizadevala Avstrija rešiti jugoslovansko vprašanje. Notorno je dejstvo, da Avstrija nikdar ni vzgojila jugoslovanske ideje, marveč, da je ta ideja pokopala Avstrijo. Srbija, ki ji je bilo

no osvobodjenje in zedinjenje v tri osvojenjeni zemljepisni poziciji in zgodovinski misli usojena odigrati vlogo jugoslovanskega Piemonta, je šla za naše narod bodilne vojne in je žrtvovala samo sebe. Vprašamo se, ali je mogoče, da bi se bila Srbija radi lažne in namišljene politike sedem let bojevala in šla v pregnanstvo preko albanskih gor???

V svetovni vojni so se na strani zavezniškov javljali iz vseh krajev sveta Slovenci, Hrvati in prečanski Srbi ter stopili v bojne vrste, da s krvjo uresničijo jugoslovansko narodno edinstvo, ter se niso bali avstrijskih vešal in so se samozvestno žrtvovali za ustvaritev jugoslovanske države. Ali si je mogoče zamisliti, da bi se armada junakov prostovoljno vrгла v vojno žrelo zaradi domišljite laži???

Jugoslovanska ideja je izraz najvišjih teženj našega plemenskega genija. Ona ni nobena domišljija ona ni nobena zabloda. Jugoslovanska ideja je vznikla na naših tleh kot izraz najvišjih teženj naše narodne duše. Ona je narevolucionarnejša in nipoziitivnejša ter najkonstruktivnejša ideja celokupne naše narodne zgodovine. Jugoslovanska ideja pravzaprav izraža smisel in pomen našega prihoda na jug, ona je edina, ki nam omogoča in daje pravico za obstanek, ona razčljuje in posvečuje našo krvavo preteklost in nam razsvetljuje pot v lepšo in boljšo bodočnost na najsrajnejšem položaju Evrope.

Jugoslovanska ideja je spravila na noge ves svet, da se je zamogla v svetovni revoluciji roditi Jugoslavija. In te Jugoslavije mi ne damo nikomur! Jugoslavija ni delo in last samo današnje generacije, ona je delo pokolenj, borcev, mučnikov in duševnih vodij vse naše preteklosti. Ona je delo naroda za generacije, ki pridejo. Jugoslavija ni bila ustvarjena na političnih zborovanjih, ona je bila ustvarjena na zgodovinskih zboritih, ko je glas bojnega roga odmeval po vsem Balkanu in vsem svetu. Na bojnih poljanah smo izgubili svoje stare male narodne države, na bojnih poljanah smo si izvojevali veliko jugoslovansko državo. Zgodovinska pot ustvaritve Jugoslavije od našega prihoda na jug je oškropljena s krvjo. Ta pot je vodila skozi poraze strahovito ponižanje in trpljenje in nas je končno preko Kumanovega, Bregalnice, Albanije in Dobruđe privedla na Kajmakčalan.

Glas mrtvih borcev in junakov, ki so napojili s svojo krvjo in zasuli s kostmi to mučenško kalvarijo jugoslovanskega naroda, je mogočnejši in strašnejši od vseh glasov po vojnih izvoljencev. Izvoljeni ne bodo nikdar uspeli, da bi z radirko izbrisali to, kar so borci ustvarili s krvjo in železom. Temelji Jugoslavije so tako čvrsti, da jih ni mogla zrušiti vrtočava in pogrešna naša notranja politika niti jih ni mogla zmagati politika zunanje-ga sveta.

Jugoslavlani smo en narod in to je bistvo naroda, ker je to naravno, a vse razlike so sekundarne narave, so posledice tujih vplivov iz časov tuje vladavine. In vsi oni, ki rovljejo po teh razlikah in jih poglabljajo ter na temelju tega grade svojo politiko, vršijo zavedno ali nedozvedno antinacionalno delo. Jugoslavlani smo bili edinstven narod, kakor so na pr. Nemci in Italijani. Toda kadar hoče-

Zlato naše hrane

Fajnine

Nakaroni, špageti in juhine zakuhe

jo biti in ostati ti narodi edinstveni v svojih velikih državah, že imajo razne pretenzije, da bi zagošpodovali in vladali nad drugimi. In zakaj bi potem mi Slovani ne imeli toliko ambicije, da bi gospodarili sami s seboj v lastni narodni državi

Nam vsem je znano, skozi kakšne razrvanosti in preobrate je morala iti moderna Francija za onih štirinajst desetletij od svoje revolucije, pa je danes vendar najbolj urejena in najmočnejša država v Evropi. Jugoslavijo deli od njene revolucije samo štirinajst let in so zato razumljive vse krize, ki jo tarejo v dobi po vojni in ki so jo trle v njeni preteklosti. Vendar pa ima naša država vse pogoje za prcvit in napredek, da postane prva in vodilna država Balkana in Srednje Evrope.

vselej tako tudi danes gledamo na vse probleme naroda in države iz zgodovinske perspektive. In mi nismo pristopni nobenim drugim sugestijam, kakor samo onim, ki so vzete iz naše zgodovine. Toda naša zgodovina nam pravi: če niste zedinjeni, doživljate katastrofalne poraze, kadar pa ste zedinjeni, triumfirate zmago za zmago. Ali hočete biti eno, Slovani Jugu, Jugoslavlani, ali pa boste izgubili!

Mi jugoslovanski nacionalisti že od nekdaj poslušamo ta glas zgodovine in za nas je jugoslovanstvo kategorični imperativ. Nad jugoslovanskim narodom so se zbirali neštetočrat črni oblaki, ob jugoslovanski narod so se zaganjali razni sovražniki, toda on je ostal čvrst na svojih tleh. Jugoslovanski narod je prebolel udarce, ki so s krvjo zapisani, preživel je hude čase in bo preživel tudi vse težkoče sedanosti.

Če Srbi, Hrvati in Slovenci ne bi bili eden narod, tedaj Jugoslavija ne bi imela pravice do obstanka in bi sploh ne prišlo do njenega uresničenja, ter bi se zgodovinski razvoj jugovzhodne Evrope bil razvil vse drugače. Država se more in mora organizirati in upravljati samo na bazi onega principa, na katerem je nastala. Jugoslovanstvo predstavlja organsko sintezo vseh komponent in je jugoslovanski unitarizem omogoča zgraditev edinstvene homogene države, omogoča pozitivno rešenje vseh vprašanj v vseh oblastih narodnega in državnega življenja. Narodno in državno jugoslovansko edinstvo ni splošno politično vprašanje niti ne sme to postati, marveč je dejstvo in temelj, na katerem mora sloneti in na katerem mora biti zgrajena vsa naša državna politika.

Potrebno je, da naša politika v okviru tega edinstva rešuje vsa vprašanja realnega narodovega življenja in se ne sme pečati z vprašanji, ki jih je že rešila zgodovina. Dolžnost jugoslovanske politike je, da uresniči ideale jugoslovanskih revolucionarjev, da valorizira zmago jugoslovanske vojske, da zgradi državo, v kateri bo narodno blagostanje, socialna pravičnost in ljudska prosvetljenost.

Mi nacionalisti nismo samo za našo državo, ki že obstoja, marveč stremimo tudi za tem, da postane še večja, da se razširi po vsem Slovanstvu Jugu na katerem že od nekdaj žive slovanska plemena. In ta naša zahteva je popolnoma upravičena, ker ni nobene razlike med interesi slovenskega kmeta, hrvaškega seljaka, srbskega zemljoradnika in bolgarskega zemljedelca, nobene ni razlike med težnjami in zahtevami slovenskega, hrvaškega, srbskega in bolgarskega delavca in inteligenta. Združeni vsi v eno državo morejo biti popolnoma zaščiteni pred tujim imperializmom industrijsko-kapitalističnih držav. Zedinjeni v eno celoto so najboljša garancija za popolno svobodo vsega slovanskega Jugu kakor so to bili vseh trinaest vekov, dokler niso končno izšli zmagoslavno iz krvave svetovne vojne.

NAJLEPŠA ČEDNOST JE ZVESTOBA DOMOVINI IN ČASTNI BESIDI!

„RAZSTAVA PETORICE“

V petek, dne 8. decembra 1933

OTVORITEV UMETNOSTNE RAZSTAVE

v terasni dvorani pri „ORLU“ ob 11. uri dopoldne.

Vstopnina Din 5.—, za dijake Din 2.—.

Vstopnico si obdržite, ker z njo lahko izrežete sliko. — Posebnih vabil ne bomo razpošiljali. — Razstava bo odprta od 8. do 22. decembra 1933 vsak dan od 9. do 16. ure.

Boj trgovcev proti zadrugam

Med dvema gospodarskima sistemoma divja vedno hujši boj, med zasebno kapitalističnim in zadrugnim gospodarstvom. Cilj prvega je osebno omožatenje in grožnja kapitala, ki spravlja v odvisnost in zaslužuje vse one, ki ne posedujejo kapitala, dočim zasleduje zadrugništvo zgolj dobrobit celote. Na eni strani egoizem in hlastenje za dobičkom, na drugi strani pa nesebično, človekoljubno delovanje v korist vseh, ki živijo v gospodarski odvisnosti in pomanjkanju. Tu ofenziva, tam defenziva.

Kakšen je bil v našem podeželju položaj, ko je pričel dr. Krek snovati zadrugne hranilnice in posojilnice po Raifajzevem sistemu? Pijavke so z rezaslišano visokim obrestno mero pile kri našemu kmetu in ga popolnoma zaslužile in spravile na rob propada. Na zadrugni podlagi pa so se pričeli organizirati tudi konzumenti, ki so jih izkoriščali nešteti posredniki in podraževali blago, predno je prišlo iz tovarne v roke konzumenta. Vsi so pač hoteli živeti na rovaš konzumenta in sicer d o b r o živeti. Najprej so se zgnanili delavci kot najbolj prizadeti sloj. Njihove konzumne zadruge so kupovale blago direktno pri producentu. Na ta način so dobile blago mnogo cenejši, čisti dobiček pa so ob koncu poslovnega leta prejeli člani povrnjeni, ali pa je bil vložen v rezervni sklad. Delavske konzumne zadruge so v nekaterih državah posebno pa v Angliji, sila napredovale tako, da so si ustanovile tudi svoje lastne tovarne. Poleg konzumnih so nastale proizvajalne zadruge. S tem je bilo iztrgano ne le trgovcem in vsem neodobritelne ba mešetarjem, ki blago le podražujejo, ampak tudi producentom glavno orožje iz rok.

V naših krajih delavske konzumne zadruge niso napredovale, ker so bile v rokah socialnih demokratov, kateri so jih izrabljali v strankarsko-politične namene in s tem skoro docela ubili. Najugodnejši položaj zavzemajo pri nas nabavljalne zadruge državnih uslužbencev, ki pomenijo isto kakor konzumne zadruge, ker nabavljajo blago za svoje člane in ga med nje razdeležujejo. Take zadruge so obstojale deloma že v bivši državi, sila pa so se razmahnile po celi državi na podlagi tozadevne uzakonjene uredbe iz leta 1920. Povod nastanku nabavljalnih zadrug pa je iskati v dejstvu, da država ni mogla nuditi svojim uslužbencem eksistencnega minimuma, ogrožen je bil njihov obstoj. Zato jih je z omenjeno uredbo podprla, ne sicer materialno, marveč moralno. Z uvedbo odtegljajev od službenih prejemkov je bil stvorjen kapital, ki je omogočil, da so se osnovala poedine konzumne, torej nabavljalne, kasneje pa tudi kreditne in stanovanjske ter deloma proizvajalne zadruge. Vse te zadruge so osobito sedaj v dobi težke gospodarske krize za državne uslužbence neprecenljivega pomena. Pomislimo samo na položaj vpokojencev, ki morajo po več mesecev čakati, predno preimejo pokojnino. Kako bi ti živeli, če bi jim v tem kritičnem času ne kreditirale blaga njihove zadruge? Kako bi živele neštete vdove, ki morajo po smrti moža istotako po cele mesece čakati, predno preimejo pokojnino? Nekateri nabavljajo med njimi mariborska, imajo pa tudi svojo lastno posmrtninsko zavest. Če umre član ali njegov zakonski drug, prejmejo njegovi svojci po več tisoč dinarjev posmrtnine. Skratka, nabavljalne zadruge niso le gospodarske, ampak tudi socialne ustanove. Poleg vsega tega pride članom koncem poslovnega leta v prid še preostali čisti dobiček. To je mogoče zato, ker nabavljalne zadruge dobavljajo blago v velikih množinah neposredno pri producentih. Trgovina ki podražuje bla-

go, postaja s tem nepotrebna, ker gre blago od producenta direktno k konzumentu. Zato pa je tudi trgovina, ki sloni na zasebno kapitalističnih principih, največji sovražnik konzumnih zadrug sploh in, kakor je razvidno iz vseh števil »Trgovskega lista«, še posebej nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev, katerim je napovedala boj do uničenja. Zakaj? Prvič radi tega, ker so nabavljalne zadruge nekak regulator tržnih cen in onemogočajo brezmejno navijanje cen po trgovcih; drugič pa radi tega, ker se vedno več konzumentov zateka v zadruge v spoznanju, da morajo braniti svoje skupne interese. Slepca mora postati jasno, da mora trgovec svoje cene urediti tako, da mu omogočajo življenje. Čim več ko je trgovcev in čim manjše ko so njihove trgovine ter kot take navezane na nakup v malem iz tretje in četrte roke, tem večje breme morajo nositi konzumenti v vzdrževanju nešteti trgovci in njihovih družin. V krajih, kjer ni nabavljalnih zadrug, trgovci naravnost izkoriščajo konzumente, ki se nahajajo v njihovi odvisnosti. Ta čisto osebni interes vzdrževanja je zgolj materialističen in se neprestano stopnjuje, je pa v direktnem nasprotju z interesi konzumentov. Manj ko so konzumenti premožni in tem oddaljeniji ko so od mesta zadrug, tem huje občutijo breme trgovcev, kar velja zlasti za že docela sproletarizirane državne uslužbence.

V borbi, ki se vrši med trgovci in zadrugami, naglašajo prvi šestokrat velike privilegije nabavljalnih zadrug. V čem obstojajo ti privilegiji. Ali nabavljalne zadruge niso obdavčene? Nabavljalne zadruge plačujejo iste davke kakor trgovci, oproščene so le pridobnine, v zakonu pa je predviden tudi 50% popust pri tovarnini, ki na se ne izvaja. Pridobnine pa so oproščene zadruge radi tega, ker ne zasledujejo kakor trgovci pridobitnih, dobičkarskih interesov. Zadruge so splošno koristne ustanove, radi česar jih je zakonodajalec tudi oprostil pridobnine. Trgovci imajo v borbi proti nabavljalnemu zadrugam dva programa, maksimalni in minimalni. Maksimalni program gre za uničenjem nabavljalnih zadrug, minimalni program pa zahteva, da se odpravijo vsi privilegiji, ki so jih deležne nabavljalne zadruge, predvsem pa odprava davčne oprostitve pridobnine. Mariborska nabavljalna zadruga kot ena največjih v državi, je nedavno objavila v svojem »Ceniku«, da bodo trgovci, če dosežejo odpravo edine še obstoječe ugodnosti, t. j. neobdavčenja pridobnine s tem sami sebi škodovali, ker bo s tistim momentom padla ovira, da ne bi smeli biti člani nabavljalnih zadrug tudi ostali konzumenti, ki niso državni uslužbenci. Zadruge lahko izpremenijo način povračila čistega dobička svojim članom tako, da prodajajo blago pod tržnimi cenami, v katerem slučaju bi za obdavčenje koncem poslovnega leta ne prišel nikak čisti dobiček več v poštev. Cenejše blago na bo gotovo največja vaba za konzument, ki bodo trgovcem, kolikor se jih še poslužujejo, obrnili hrbet. Stan trgovcev je v primeri z ogromnim številom konzumentov pač zdaleka prešibak, da bi se igral z interesi konzumentov. Zadrugništva nikjer niso mogli ugonobiti in ga tudi pri nas ne bodo. Zadrugni gospodarski sistem je gospodarski sistem bodočnosti, ki izključuje egoistične interese današnjih gospodarskih krogov.

Kakor vidimo, sta si tu v laseh dva gospodarska tabora, izmed katerih bo eden najbrž podlegel, zato se tako krčevito zvija in opleta okrog sebe. Bodočnost je v zadrugnem gospodarstvu in v zadrugnem geslu: vsj za enega, eden za vse!

Z NAŠIH POSTOJANK

Maribor

NAŠI MLADI UMETNIKI. V Mariboru se je osnovala skupina slikarjev »Petorica«, ki se od ostalih razlikuje po tem, da ima točno izdelan program. V sliki hoče oblikovati domačo kulturo. V umetniški obliki hoče podajati domačega človeka, naše razmere in našo pokrajino. Boriti se hoče proti tistemu hlapčevstvu, ki proglašja za umetnino vsako, tudi povprečno delo samo zato, ker je morda v daljnem sorodstvu v tistem hipu s prevladujočo modo na zapadu, ali pa samo zato, ker jemlje snov iz velemest. Hoče pa tudi navezati stike z drugimi, zlasti pa s slovenskimi slikarji in jim pokazati v umetniški obliki našo zemljo in našega malega človeka. Zlasti pa se hoče osvoboditi vplivov dekadence, ki si večkrat reklamira umetniško vrednost z vzbujanjem seksualnih instinktov. Na tej razstavi je zastopan »človek s ceste« in »človek v naši pokrajini«.

PEVSKI KONCERT »JADRANA«.

Pevsko društvo »Jadran« nastopi v sredo 13. t. m. ob 8. uri zvečer v kazinski dvorani s samostojnim koncertom. Zapoje nam celo vrsto pesmi starejšega in novejšega izvora. »Jadran« je zadnja leta prav lepo napredoval in je odnesel lani na ljubljanski pevski tekmi prvo nagrado v drugi kategoriji moških zborov. Že to dejstvo nam jamči za uspeh omenjenega koncerta. Je pa še nekaj drugega, kar govori za »Jadrana«. Prihiti moramo, da je to društvo eno izmed narodno najzavednejših v Mariboru. Vrli »Jadranaši« prirejajo izlete s pevskega nastopi v naše obmejne kraje in ima »Pohod« popolnoma prav, ko ugotavlja, da bi bile narodnostne razmere na meji pač čisto drugačne, če bi imeli še deset takih »Jadrancev«. Zato opozarjamo in pozivamo vse zavedne Slovence vseh slojev, da se tega koncerta polnoštevilno udeležijo in s tem pokažejo, da znajo ceniti požrtvovalno umetniško in narodno delo pridnega in vedno mladeniško navdušenega pevovodje g. L. a. h. a. in njegovih korajžnih pevcev. Živel »Jadran«!

ČEMU MESTNA GODBA?

Z ozirom na vesti o nameravani ustanovitvi mestne godbe v Mariboru hočemo mariborsko javnost opozoriti na dejstvo, da imamo v Mariboru že toliko godb, da bi skoraj lahko imeli »godbo kapelnikov« ter absolutno ni potrebno ustanoviti še ene godbe. Mestni občini so gotovi krogi predložili zadevno spomenico, v kateri med drugim navajajo, da ni čisto godb na razpolago za koncerte v mestnem parku. To gotovo ne drži, ker je v Mariboru sedaj 7 godb, izmed teh se pa gotovo lahko dobi ena ali druga za redne koncerte v mestnem parku. Čudno je, da je sedaj v najtežjih prilikah in gospodarski stiski nastala naenkrat nujna potreba po ustanovitvi mestne godbe, ko je doslej in pa tudi v prejšnjih boljših časih na primer naše gledališče vedno dobro shajalo z vojaško godbo? Na eni strani poziva mestna občina meščane naj po svojih močeh prispevajo za Pomožno akcijo, na drugi strani pa bi naj bila kljub krizi na razpolago sredstva za drago vzdrževanje godbe ter že to dejstvo samoobsebi najbolj negira potrebo po mestni godbi, ko je pomoč drugod bolj nujno potrebna.

RAVNATELJSTVU STUDIJSKE KNJIŽNICE.

Čitatelji Studijske knjižnice vljudno prosijo ravnateljstvo naj bi bila skozi ves teden čitateljem na razpolago v čitalnici oba nacionalna tednika »Borba« in »P o h o d«. Z gotovostjo pričakujemo, da bo ravnateljstvo ustreglo tej »skromni« želji.

REZERVNI PODČASTNIKI USTANAVLJAJO SVOJE DRUŠTVO.

V nedeljo 10. t. m. bo ob deseti uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma ustanovni občni zbor Društva rezervnih podčastnikov Jugoslavije.

ERBAUT IM JAHRE...

Uprava mariborskega gledališča bi vendar že lahko odstranila žalostni spomin na grenke dni, ko so Nemci v Mariboru zgradili gledališče. Nad garderobo

bi se slovenski rapis blestel mnogo lepše in nas ne bi spominjal na tiste suženjske čase.

UMESTNA IN POTREBNA OKROŽNICA.

Težka in odgovorna je naloga našega učiteljstva. Mnogo je ono pripomoglo k prebujanju narodne zavesti in je veliko večino naše mladine vzgojilo v nacionalnem duhu. Vsega pa naše zavedno učiteljstvo storiti ne more. Ko sreča mladino na poti v šolo in iz šole prepogostokrat sliši, kako čeblija med seboj v blaženi mariborski nemščini. Da je temu tako, so krivi starši. Zato bi bilo umestno in potrebno, da bi upraviteljstva osnovnih in ravnateljstva meščanskih in srednjih šol izdala sedaj ob petnajsti obletnici našega narodnega osvobođenja okrožnice, v katerih bi strogo prepovedala govoriti učeči se mladini na ulici nemški. Vse učence pa, ki bi to prepoved kršili, naj bi učitelji odnosno profesorji primereno kaznovali. Mnenja smo, da bi to zaleгло.

GRDA ŽALJIVKA.

Že naše dnevno časopisje se je večkrat obregnilo ob ljudi, ki goje neko mržnjo do primorskih rojakov. Tem bolj pa moramo mi nacionalisti ožigotati tako mržnjo, ki ni na mestu. Tako je na državni praznik železniški oficial g. France Nekrep, ki je uslužben na glavnem kolodvoru v nekem javnem lokalu očitno žalil nekega svojega stanovskega tovariša Primorca z besedami: »Kaj ste vi Čičigani prišli sem gor, dol bi ostali!« Ta besedni napad je grda žaljivka, ki mu je tovariš prav gotovo ne bo zlepa odpustil.

SPAKEDRANA IMENA.

Tomažič in Rak sta nedvomno pristni slovenski imeni. Imamo pa v Mariboru nekega Tomaschitza in Ragga, ki sta se ovekovečila po svojih spakedranih imenih. Imamo pa takih odpadnikov v Mariboru še lepo število. Radovedni smo, ali bi nam omenjena dva gospoda mogla dokazati, da so se njuni dedi oziroma pradedi tudi tako pisali? Kolikor nam je znano je g. Tomažič postal Tomaschitz šele kratko pred vojno. Njegovi bratje in sorodniki se baje še danes pravilno slovenski pišejo. Imamo pa tudi pri nas zakon o imenih, toda ta zakon je samo na papirju!

NI POTREBNO!

V kinu »Union« so pri blagajni še vedno dvojezični napisi in opozorila. Smatramo, da je to popolnoma nepotrebno. Apeliramo na lastnika g. Valjaka naj odstrani dvojezične napise in jih naj nadomesti s samo slovenskimi. Trdno je lahko prepričan, da radi tega ne bo obisk nič manjši!

PABERKI Z NAŠIH ULIC IN CEST.

A.: Štek di dajn čik in di papn unt šau das faršvind!

B.: Fi bos? I bas niks.

A.: Du host mi gestan pam Skoliba for den oltu Skoliba, for den Koarl unt for da Kelnarin goskt; dajče švajn. I hob ruig austrunkn majn vajn unt pin goungan. Jec mehst di gern šen mohn, šau das faršvind, du holst net mit mir, du ferdomta nationalist.

C.: Bos bema sih jec do štrajt, gema liba noh auf an lita cum »Zlati zvonec«, a lita col i.

A. in B.: No, gema holt...

Ptuj

Z RESNICO NA DAN!

V nekem marksističnem glasilu jadicuje nekdo pod naslovom »Le nikar se ne hlinite, ampak resnico povejte«, o znižanju plač občin- skim delavcem, ter odpustu dveh nepopoljšljivih grešnikov. Kdo se hlini? Toraj z resnico na dan! Od prevrata sem, kdo je vedno pomagal, da je bil izvoljen prvi župan v Ptuj, socialist? Pri vsakokratni proračunski depati smo marljivo pazili in se zavzeli vedno za to, da niso bile plače delavcu prikrajšane in to še v lanskem proračunu. Kdo je pomagal in dosegel, da ste dobili primerne lokale za vzgojo delavcev vobče? Kdo je izposloval, da je bil vaš član lani sprejet v občinsko službo? Glasovali ste za kredite. Ko pa se je udeležila

mestitvi trga nekoliko trgovcev, večina Nemcev, ste pojedli dano besedo in potegnili s kapitalisti! Delavcem ni ste privoščili niti to, da bi si smeli kupoval živila raz miz, kajti bolje je da se valjajo živila po tleh samo, da se ne zamerite Nemcem. Konec je slepomišljenja z vami. Ne bode se več kinčali s pavovim perjem! Vsi narodi od skrajnega zapada, preko srednje Evrope so se otrešli dvoživk-socialistov! Tudi mi, tu ob meji, bomo revidirali svoje stališče in bomo zastopali ter branili koristi le tistega delavstva, ki je z nami in je zavedno Slovensko, kateremu lahko zaupamo, tudi v morebitni skrajni sili. Kdor noče biti tak, naj izgine iz Ptujca z lepa! Čas nas kliče na krov, da napravimo red v lastni hiši. Kar se pa tiče zastopstva delavcev v mestnem svetu, češ, da sta socija storila dosti, ker sta samo dva, tudi resnici na ljubo povemo, da prav g. Gabrijel ni prišel na odsekovno sejo, kjer se je sklepalo o redukciji delavskih plač, klub temu, da mu je bilo to dobro znano. Našel je bolj za oportuno spregovoriti nekaj jeclavih besed na javni seji za reklamo socijem, skozi okno, dobro vedoč, da se sklepov odseka na javni seji ne da kar tako ovreči. Imeli ste že 11 zastopnikov v občinskem svetu, sedaj imate samo dva. Tudi resnici na ljubo navedemo, da bi bilo za delavstvo boljše, če bi še teh dveh ne bilo. Naj bo to delavcem v pojasnilo in v resen prevdarek!

Studenci pri Mariboru

BREZ KOMENTARJA!

Prost. gas. četa
v Studencih.

Spoštovani g. K. K.

Vam v naznanje, da je upravni odbor prost. gas. čete v Studencih z dne 2. dec. 33 soglasno sklenila, da dočasno višje oblast, to zadevo v zgor imenovanom društvu nebo rešila. Nimate pristopa u kroju, naj si bo pri požarah, sejah, ili nastopu;

Studenci dne 3. dec. 1933.

t. č. Tajnik: t. č. Predsednik:
Kotnik Ivan Kaloh Alojzij

Celle

LEP SPOMIN.

V nedeljo dopoldne je imela družba nacionalistov sestanek, na katerem je med drugim omenil neki govornik,

kako ga je pred vojno pričakala neka oseba, ko je šel od telovadbe in mu strgala sokolski znak s prs. Dotična oseba pa se sedaj vidno udejstvuje pri »Sokolu« in pri drugih nacionalnih organizacijah. Ker poznamo omenjenega govornika kot neustrašenega Jugoslovana, pričakujemo od njega, da pride tudi z imenom tega patrijota na dan. Sama namigavanja nič ne zaležejo!

Sladki vrh

PO VOLITVAH.

Volilni boj za Delavsko zbornico je končan. Bil je hud tudi v naši tovarni na skrajni severni meji. V nas, nacionalne delavce so se silno zaletavali rdečkarji in beli, ker so bili sigurni, da plavi ne bodo dobili nobenega glasu. Posebno sta si dva bela agitatorja, ki sta bila prej zvesta rdečkarja, noč in dan brusila pete. Celo neki gospod, ki mu naše ljudstvo pravi »oni«, so se trudili za belo. Toda, kar nas je res narodnih, se nismo ustrašili ne rdečih in ne belih groženj. Hvala vsem, ki ste pripomogli k tako lepemu uspehu! Naši gospodje iz pisarne niso šli volit, kar je bilo tudi pričakovati. S tem so razkrinkali sami sebe. Oni pa, ki te gospode ščitijo, naj si vtaknejo to njihovo »molčečnost in previdnost« ob volitvah za klobuk!

POSKUŠAJO, PA NE GRE...

Beli so nameravali pred kratkim ustanoviti v tukajšnji tovarni podružnico, Jugoslovanske strokovne zveze, pa se jim to ni posrečilo, ker je prišlo na ustanovni občni zbor samo 7, reci in piši samo sedem delavcev. Pravijo, da je bilo slabo vreme. — Mogoče?!

KEDAJ BO TEGA KONEC?

Še vedno imamo v tovarni nemške predelavce in predelavke, ki ne znajo našega jezika. Kako dolgo bodo morali naši delavci govoriti v lastni državi radi nemških predelavcev nemški. Pristojna oblast naj pomisli, da je tovarna čisto na državni meji in ker nimamo trdnjav, morajo biti trdnjave naše zavedno in zanesljivo ljudstvo. Zato mora biti tudi tovarna in vse njeno osebje od delavca, do predelavca, uradnika in ravnatelja biti v službi nacionalne stvari in to mora vsak javno pokazati s tem, da govori vsepovsod izključno slovenski! — Poglejte samo onkraj meje, pa boste videli, kako je tam vse drugače!

NAŠA POSTOJANKA.

Lep sestanek podružnice Narodno strokovne zveze na Sladkem vrhu je bil 26. nov. t. l. v šoli. Obisk je bil nadvse zadovoljiv. Sestanek je otvoril s kratkim nagovorom tovariš Karol Jakopec, na kar je v lepem, vse-skozi nacionalnem in socialnem govoru razložil pomen Narodne strokovne zveze za delavstvo ter hudo razkrinkal rdeče in črne internacionalce tovariš Mercin iz Maribora, ki je prišel k nam kljub slabemu vremenu. — Naša postojanka je čvrsta in je popolnoma zama z vseh prizadevanj nasprotnikov, ki si bodo polomili ob njej svoje roge.

Guštani

SIJAJNO USPELI OBČNI ZBOR NSZ.

V nedeljo 26. novembra je imela naša podružnica Narodno strokovne zveze svoj prvi redni občni zbor. Prostorno dvorano pri Miloniku so do zadnjega kotička zasedli sami zavedni člani in sta se občnega zbora udeležila tudi predsednik mariborske podružnice tov. Tone Bajt in zaslužni javni delavec tov. Gačnik. Po poročilih, podružničnih funkcionarjev je prvi povzel besedo tov. Bajt, ki je v daljšem nagovoru pojasnjeval delo in smeri pokreta narodnega delstva v naši banovini in v vsej naši državi. Za svoja izvajanja je žel enodušno odobranje vseh navzočih. Nato je tov. Gačnik pojasnil nekatere domače zadeve in razvil načrt dela za bodoče poslovno leto. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen za predsednika tov. Jurij Čikulnik, za podpredsednika Florijan Kamnik, za tajnika France Kokal, za blaginika pa France Krivograd. Občni zbor je med drugimi pozdravil tudi bivši župan Mrkva, ki je obenem naglasil važnost in pomembnost delavskega strokovnega in političnega prebujanja. Omembe vredno je, da so imeli tudi marksisti istočasno javen shod, ki pa je bil slabše obiskan kot občni zbor NSZ.

Dravograd

USTANOVITEV NO.

Preteklo nedeljo je bil pri »Korotanu« ustanovni občni zbor Narodne odbrane. Zborovalci so popolnoma zasedli dve prostorni sobi. S kratkimi in jedrnatimi besedami je pozdravil zbor četaš br. Ivo Lasnik, ki je prihitel s 18 tovariši iz soslednjega Guštanja. Brat dr. Irgolič iz Maribora pa je v daljšem, pogostokrat prekinjenem govoru razložil program in cilje Narodne odbrane. Navdušeni zborovalci so se skoraj vsi včlanili v N. O. Za predsednika nove in krajevno prevažne nacionalne postojanke je bil iz-

voljen agilni in neustrašen narodni delavec br. Mile Nendl za njegovega namestnika pa obče spoštovani in priljubljeni zdravnik dr. Joško Erat. Novi postojanki želimo najlepših uspehov!

Prevalje

KORAK ZA KORAKOM.

V soboto 25. novembra popoldne je bil pri Preglavi ustanovni občni zbor podružnice Narodno strokovne zveze. Občnemu zboru, ki je potekel v ognjevitem navdušenju in ob sijajni udeležbi, je prisostvoval poleg voditeljev delavskega pokreta v Mežiški dolini tudi predsednik mariborske podružnice tov. Tone Bajt, ki je v izbranih in jedrnatih besedah obrazložil navzočim zborovalcem smeri in težnjo nacionalno-socialnega pokreta. Za njim je povzel besedo priljubljeni tov. Janko Gačnik iz Guštanja, katerega zasluga je, da stopa narodno zavedno delavstvo v Mežiški dolini tako samozavestno na plan. V imenu Guštanske posestrime je pozdravil zbor tov. Jurij Čikulnik, ki je želel novi postojanki najlepši razmah in procvit. Odbor je bil sestavljen v najlepšem sporazumu in razumevanju razdelitve dela za čim uspešnejši napredek delavskega pokreta v tem političnem središču Mežiške doline in dravogradskega okraja.

Šoštani

PAZITE, SMO NA STRAŽI!

Tukajšnja Strelska družina zelo pridno in agilno deluje, vendar pa smo mnenja, da to nikakor ne zadostuje in morajo člani svojo nacionalnost tudi na zunaj pokazati. Zadnje volitve v Delavsko zbornico pa so pokazale, da se nekateri člani tega ne zavedajo. Tokrat samo vprašamo odbor, kaj namerava ukreniti proti članom, ki so kršili svojo dolžnost in glasovali za internacionalno rdečo listo? Zvedeli smo tudi, da se poteguje za zopetnji sprejem v Strelsko družino neki Hauke, ki je svoječasnno demonstrativno odstopil.

ALI JE OBLASTEM ZNANO

da namerava tovarna Woschnagg, ki že doslej zaposluje nekaj »nenadomestljivih« tuincev, nastaviti novega tujca, nekega Kosarja?

TABLA »TITSCHER«

bode v oči nas nacionaliste. Pozivamo občino, da napravi čimprej red.

GOSPOD MOVH!

Priporočamo vam, vplivajte na svojega raznašalca in prodajalca peciva, da preneha s ponujanjem v blaženi nemščini, ker to žali naš narodni čut. To naj zaenkrat zadostuje!

Gosposka ulica 13

Z današnjimi malimi dohodki

izhajate le, če kupujete vse blago za obleke in perilo, izgotovljeno perilo, predpasnike, pletenine, nogavice, ovrtnike, samoveznice, čepice, platno sukno, odeje i. t. d. po znižani ceni pri trvdki

I. N. Šoštarič, Maribor

Andrejeva cesta 13

Tocno, solidno in poceni

izvzuje vsa kleparska dela

A. Romih

kleparski mojster

Maribor, Slovenska ul. 28

Pisarniški papir

in pisarniške potrebščine kupite najbolje v

TISKOVNI ZADRUGI

MARIBOR

Aleksandrova c. 13

Širite

„Borbo.“

Mestna podjetja - Maribor

razpisujejo mesta:

- upravnika,
- gospodarsko-upravnega uradnika (tajnika)
- strojnega inženjerja.

Splošni pogoji: Jugoslovansko državljanstvo, pogodbeni namestitve, prejemki po dogovoru.

Posebni pogoji:

- za upravnika: starost 35 do 45 let, primerna gospodarska in po možnosti tudi tehnična izobrazba, večletna praksa na vodilnem mestu večjega industrijskega podjetja, organizatorična sposobnost, reprezentativnost;
- za gospodarsko-upravnega uradnika: starost 30 do 40 let, ekonomsko-komercialna fakultetna izobrazba, temeljito poznavanje trgovske in socialne zakonodaje, davčnih zadev, bančnih poslov, zavarovalništva, financiranja, računovodstva sploh, industrijskega še posebej, samostojnega bilanciranja, industrijskega budžetiranja, zasebno-gospodarske statistike, obvladanje stila in organiziranja, obvladanje vseh pisarniških poslov in pisarniške tehnike ter primerna večletna praksa;
- za strojnega inženjerja: diploma strojnega oddelka tehnike, primerna večletna praksa ter dovoljno poznavanje toplotne tehnike.

Rok za vlaganje ponudb do vključno 20. decembra 1933. Vsaka ponudba mora imeti priložen podroben curriculum vitae in fotografijo kandidata ter mora vsebovati točno označene zahteve.

Reflektira se samo na v resnici prvovrstne moči in se stavljenim zahtevam neodgovarajoče ponudbe ne bodo jemale v poštev. 4640

Perje	Morska trava	Divani	Žični vložki	Spalnice
Puh	Vata	Madrace	Železne zlož. postelje	Kuhinjske opreme
Blazine	Afrik	Otomane	Belo email. postelje	Jedilnice
Odeje	Volna	Našlonjači	Otroške postelje	Pisarniške opreme
Zavesa	Žima	Stolci	Palice za zavesa	Predsohne stene

F. NOVAK, MARIBOR

VETRINJSKA ULICA 7

KOROŠKA CESTA 8

Predstavniki in izdajatelji: Tone Bajt, predsednik Narodno-strokovne zveze v Mariboru. Ureje in odgovarja Rudolf Germ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik ravnatelj Stanko Detela v Mariboru.